

Manažment starobylých stromov v historických parkoch a záhradách Slovenska a Maďarska

Odborný seminár v rámci XIV. ročníka
Víkendu otvorených parkov a záhrad

3. júna 2022, Univerzitná knižnica
v Bratislave, Ventúrska 11, prednášková sála

Na úvod

Historické parky a záhrady v sebe často ukrývajú poklady v podobe starobylých stromov, ktoré tu rastú desiatky ba stovky rokov. Strategickým cieľom projektu Múdre stromy je založiť dlhodobú spoluprácu historických a botanických záhrad, ktoré sa nachádzajú v SK-HU pohraničí s cieľom zlepšiť starostlivosť o starobylé/staré stromy i podporiť rozvoj záhradnej turistiky v tejto oblasti.

Naša pozornosť sa v rámci uvedeného projektu i semináru, ktorý je jeho súčasťou sústredí najmä na starobylé/staré stromy vo verejne prístupných parkoch a záhradách.

Partneri projektu Združenie arborét a botanických záhrad Maďarska a Národný Trust n.o. na Slovensku sa spoločne snažia o vytvorenie nových služieb, ktoré podporia vlastníkov parkov a záhrad v ich snahách o ochranu, odbornú údržbu i využitie starobylých stromov ako potenciálu pre rozvoj záhradnej turistiky a výchovno-vzdelávacích aktivít.

Ciele podujatia

Hlavnou témou medzinárodného odborného seminára je starostlivosť a manažment starobylých stromov rastúcich v historických parkoch a záhradách na Slovensku a v Maďarsku.

Cieľom seminára je prezentovať zaujímavé príklady starostlivosti o starobylé stromy na Slovensku i v Maďarsku. Zamerať sa chceme na všetky dôležité súčasti starostlivosti – manažmentu starobylých stromov ako sú ich inventarizácia, formy právnej ochrany, zisťovanie zdravotného stavu stromov, odborná údržba a pravidelná kontrola, ako aj spôsoby ich atraktívnej interpretácie a prezentácie a práce s verejnosťou. Našou snahou je motivovať vlastníkov, správcov či užívateľov týchto priestorov k zmysluplnému využívaniu potenciálu starobylých stromov pre ďalší rozvoj historických parkov a záhrad.

Spoločne budeme hľadať odpovede na nasledovné otázky:

Čo chápeme pod pojmami starobylý, pamätný, historický, chránený či senescentný strom?

Prečo sú starobylé stromy súčasťou nášho kultúrneho a prírodného dedičstva, aké hodnoty v sebe obsahujú a ako ich vieme čo najlepšie chrániť a zmysluplne využívať?

Sú starobylé stromy obrazom a pamäťou historickej krajiny?

Čo robí starobylé stromy tak dôležitými pre biodiverzitu a život v prírode?

Aké sú riziká ohrozujúce starobylé stromy a ako tieto riziká vieme v dnešnej dobe eliminovať a manažovať v prospech stromov?

Aké sú najčastejšie poškodenia starobylých stromov a ako im predchádzať?

Aká je úloha starobylých stromov v čase klimatických zmien a ako klimatické zmeny vplyvajú na život a údržbu starobylých stromov?

Ako prezentovať pamiatky záhradnej kultúry bez ich poškodenia? Aké formy interpretácie starobylých stromov v súčasnosti poznáme a využívame?

Môže takáto interpretácia slúžiť ako efektívny nástroj manažmentu a marketingu? Môže viesť k zmene postojov a k budovaniu vzťahov k tomuto dedičstvu?

Ako môžu spolupracovať maďarskí a slovenskí partneri v otázkach manažmentu starobylých stromov? Aké sú výhody cezhraničnej spolupráce? Ako zlepšiť cezhraničnú záhradnú turistiku?

Komu je seminár určený?

Seminár je určený najmä majiteľom a správcom pamiatok záhradného umenia, odborníkom, arboristom, pedagógom, mimovládny organizáciám a ďalším ľuďom, ktorí sa angažujú v starostlivosti o starobylé a chránené stromy, v príprave a realizácii programov v historických parkoch a záhradách na Slovensku atď. Seminár je určený všetkým záujemcom o problematiku starobylých/starých stromov, ktorí sa radi podelia o svoje know-how a skúsenosti.

Čas	Aktivita	Rečníci a rečníčky
9.30 – 10.00	Registrácia účastníkov a účastníčok	
	I. blok – Úvod do problematiky: predstavenie projektu Múdre stromy – čo rozumieme pod pojmom starobylý, pamätný, chránený či historický strom, starobylé stromy z pohľadu ochrany prírody a krajiny a pamiatkovej starostlivosti, starobylé stromy ako súčasť historických parkov a záhrad na Slovensku a v Maďarsku a ich hodnoty	
10.00 – 10.10	Slovo na úvod – privítanie, ciele a program	Mgr. Michaela Kubíková, riaditeľka NT n.o.
10.10 – 10.30	Projekt Múdre stromy – predstavenie projektu, inventarizácia a spôsoby ochrany starobylých stromov v Maďarsku	Mr. Vince Zsigmond Združenie arborét a botanických záhrad Maďarska
10.30 – 10.50	Pamätné stromy a ich kultúrno-historický, krajinársky a kompozičný význam v dielach krajinnej architektúry	Doc. Ing. Attila Tóth, PhD. SPU v Nitre
10.50 – 11.05	Historický strom z pohľadu pamiatkovej starostlivosti	Ing. Eva Matulová Pamiatkový úrad SR
11.05 – 11.20	Chránené stromy v pôsobnosti CHKO Ponitrie s individuálnou starostlivosťou	Ing. Radoslav Požgaj, PhD. CHKO Ponitrie
11:20 – 11:30	PRESTÁVKA	
	II. blok – spôsoby a zásady ošetrovanie starobylých stromov	
11.30 – 11.50	Výzvy rastlinnej ochrany múdrych stromov	Dr. Ádám Gutermuth Greenunit Ltd.
11.50 – 12.10	Zásady a spôsoby ošetrovania starobylých stromov – existujúce arboristické štandarty na Slovensku a ich aplikácia pre starobylé, senescentné stromy	ISA Slovensko
12.10 – 13.00	Obed	
13.00 – 13.20	Hľadanie správnej miery zásahu na starobylých stromoch	Linda Horná Beliba s.r.o. – LH Záhrady
13.20 – 13.40	Ošetrovanie stromov v Maďarsku v rámci projektu Múdre stromy	Kristóf Németh Dendrocomplex Ltd.
	III. blok – interpretácia a spôsoby prezentácie starobylých stromov ako súčasti historických parkov a záhrad	
13.40 – 14.00	Možnosti využitia mobilných aplikácií pri tvorbe interaktívnych náučných chodníkov na príklade Arboréta Mlyňany SAV	Ing. Jarmila Králová, PhD. Mgr. Imrich Jakab, PhD. Arborétum Mlyňany
14.00 – 14:20	VOPZ, audiosprevodca Múdre stromy, webové stránky Múdre stromy a naspark.sk – smerom k záhradnej turistike – spolupráca subjektov na slovenskej a maďarskej strane	Mgr. Barbora Šumská Interpret Europe člen Mgr. Michaela Kubíková, NT n.o.
14.20 – 15.00	Diskusia a záver seminára	

Odborný a organizačný výbor:

Mgr. Michaela Kubíková a Ing. Tamara Reháčková, PhD. (Národný Trust n.o.)
ISA Slovensko a Združenie botanických záhrad a arborét Maďarska

Jazyk seminára:

Podujatie bude prebiehať v slovenskom a maďarskom jazyku (preklad zabezpečený).

Registrácia a účasť na seminári:

Účasť na seminári je bezplatná, je však potrebné sa registrovať najneskôr do 1. júna 2022 na <https://forms.gle/4nZUVAx8c5adFBmu7> alebo e-mailom na adrese **nt@nt.sk**.

Seminár tvorí sprievodný program ku kultúrno-vzdelávaciemu podujatiu – Víkend otvorených parkov a záhrad, o ktorom viacej informácií nájdete na adrese www.vopz.sk.

Tento seminár a projekt Múdre stromy realizujeme v rámci programu cezhraničnej spolupráce INTERREG Maďarsko-Slovensko (SKHU /1902/4.1/110) a je finančne podporený z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR).

Podujatie podporili: Univerzitná knižnica v BA, MK SR

